

INHOUDSOPGAVE

VOORWOORD EN VERANTWOORDING	4
DE SCHRIJVERS	5
HOOFDSTUK 1 INLEIDING	19
1.1. De context	19
1.2. Methodische aanpak in de beginjaren van deze eeuw	19
1.3. Boetedoening slaat om in vergiffenis	20
1.4. Overheidsreactie	21
HOOFDSTUK 2 SCHULDEN EN SCHULDHULPVERLENING: FEITEN EN CIJFERS	25
2.1. Een willekeurige greep uit de cijfers	25
2.2. Maatschappelijke kosten van schulden	27
2.3. Investeren in schuldhulpverlening loont	28
2.4. Gebrek aan eenduidige definities	28
2.5. Een herdefinitie van schuldhulpverlening	30
2.6. Gebrek aan data over het schuldhulptraject	31
2.7. Een zoektocht naar eenduidigheid	33
INTERVIEW - ARRE ZUURMOND	37
HOOFDSTUK 3 DE CONTEXT WAARIN SCHULDENPROBLEMATIEK ONTSTAAT	43
3.0. SOORTEN SCHULDEN	43
3.1. Maatschappelijke factoren, die het risico op schulden vergroten	44
3.2. Regels en bureaucratie van het socialezekerheidsstelsel	44
3.3. Consumeergedrag, reclame en consumptief krediet	45
3.4. Arbeidsmarkt, kredietcrisis en corona pandemie	46
3.5. Beslagwetgeving en de overheid	46
3.6. Individuele factoren	47
3.7. Kwetsbare inkomenssituatie	47
3.8. Persoonlijke eigenschappen: achtergrond, vaardigheden en competenties	47
3.9. Life events	48
3.10. Basishouding in de methodische aanpak	48

HOOFDSTUK 4	HET WETTELIJK KADER SCHULDHULPVERLENING	51
4.1.	Structuur	51
4.2.	De wijze waarop schuldhulpverlening wettelijk is geregeld	52
4.2.1.	De Wet Gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) (2012)	52
4.2.2.	De Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (Wsnp, Faillissementswet, Titel III) (1998)	54
4.2.3.	Beschermingsbewind (Titel 19, artt. 1:431-449 Bw)(2014)	55
4.3.	Het wettelijk kader dat betrekking heeft op de schuldhulpverlener	55
4.3.1.	Nen 8048 normering	55
4.3.2.	NVVK Gedragscode schuldhulpverlening 2020 en convenanten	56
4.3.3.	Wettelijke voorschriften waar de schuldhulpverlener mee te maken krijgt	57
4.3.4.	Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering (Rv)	57
4.3.5.	Personen- en familierecht: Burgerlijk Wetboek 1	58
4.3.6.	Vermogensrecht: Burgerlijk Wetboek 3,5,6,7	58
4.3.7.	Regelingen afsluitbeleid gas, elektriciteit, drinkwater	58
4.3.8.	Invordering Belastingdienst	59
4.3.9.	Wet Aanscherping Handhaving- en Sanctiebeleid SZW-wetgeving (fraudewet)	59
4.3.10.	Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersvoorschriften (Wahv)	59
4.3.11.	Zorgverzekeringswet: Wanbetalersregeling en onderverzekerden	60
4.3.12.	Regeling tenuitvoerlegging bestuurlijke boeten en terugvordering onverschuldigde betalingen	60
4.3.13.	Wetgeving ten behoeve van tegemoetkomingsregelingen	60
4.4.	Het wettelijk kader dat OOK van belang is (MAAR ONDERGESCHIKT) voor de schuldhulpverlener	60
4.4.1.	De Grondwet	60
4.4.2.	Algemene Verordening Gegevensbescherming (Avg)(2018)	61
4.4.3.	Wet Meldplicht Datalekken (Wmd) (2016)	62
4.4.4.	Wet Consumptief krediet (Wck)	62
4.4.5.	Wet op het Financieel Toezicht (Wft)	62
4.4.6.	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)	63
4.5.	Een juridisch doolhof	63

INTERVIEW -	MARCO FLORIJN	67
-------------	----------------------	-----------

HOOFDSTUK 5	PREVENTIE EN VROEGSIGNALERING	73
5.1.	Voorkomen is beter dan genezen!	73
5.3.	Wat is preventie en vroegsignalering	75
5.4.	Schuldpreventie	76
5.5.	Acties schuldpreventie	77

5.6.	Vroegsignaleren door gedrag te observeren	77
5.7.	Vroegsignaleren Stap 1: Convenanten met vroegsignalerende partijen afsluiten	78
5.8.	Signalerende informatiesystemen, beschikbaar voor gemeenten	79
5.9.	Signalering door private partijen	79
5.10.	Vroegsignaleren via big data en algoritmes	80
5.11.	Keerzijde van big data analysis	81
5.12.	Vroegsignalering Stap 2: Timing	82
5.13.	Vroeg signalering Stap 3: Contact leggen	83
5.14.	Vroegsignalering en de AVG	86

HOOFDSTUK 6 **DE WET GEMEENTELIJKE SCHULDHULPVERLENING:**

OMGAAN MET EEN KADERWET		89
6.1.	Basiselementen	89
6.2.	Kaderwet	90
6.3.	Verwarring met de Algemene Wet bestuur (Awb)	91
6.4.	Toegang tot schuldhulp niet vanzelfsprekend	92
6.5.	Organisatiestructuren	92
6.6.	Veldwerk	92
6.7.	Beleidsverordening schulddienstverlening	94
6.8.	Schuldenbeleid concretiseren	95
6.9.	Één uniforme toegangspoort	95
6.10.	Professionals 2.0	97
6.11.	Voorwaarden van het andere werken	98

INTERVIEW - **ALBERT JAN KRUITER** **101**

HOOFDSTUK 7 **HET SCHULDHULPTRAJEKT IN EEN NIEUW METHODISCH JASJE** **109**

7.1.	Processchema schuldhulpverlening Kenniscentrum Schuldhulpverlening 2020	110
7.2.	Onderzoeksinstrumenten	111
7.2.1.	Aanmelding	112
7.2.2.	Vorbereiding intake	113
7.2.3.	Crisisinterventie	114
7.2.4.	Intake	115
7.2.5.	Inventarisatie	116
7.2.6.	Flankerende hulp	118
7.2.7.	Dossiervorming	118
7.2.8.	Plan van aanpak	119
7.2.9.	Informatie & advies	121
7.3.	Stabilisatie instrumenten	121

7.4.	Invorderingsprocessen indammen	122
7.5.	Kwesties omtrent privacy	123
7.6.	Stabilisatie zonder een schuldenoplossing	123
7.7.	Oplossingsinstrumenten	125
7.8.	Individuele betalingsregeling	126
7.9.	Doorlooptijden in het processchema	127
7.10.	Veldwerk	127
7.11.	Doorstroomtermijnen versnellen	127

HOOFDSTUK 8 **DE BASIS: TOTALE INKOMENSPOSITIE, VRIJ TE LATEN BEDRAG EN AFLOSCAPACITEIT**

131

8.1.	Een complex geval	131
8.3.	Het Vtlb: Tweedeling	133
8.4.	De beslagvrije voet (Bvv) regeling tot en met het jaar 2020	134
8.5.	Nominale correcties: basis	136
8.6.	Overige nominale correcties	136
8.7.	Beslaglegging met ingang van 2021	138
8.8.	Beslagvrije voet met ingang van 1 januari 2021	142
8.9.	Verbintenis	146
8.10.	Wel of geen inkomen voor het vtlb	147
8.11.	Kostgeld	148
8.12.	Geen afloscapaciteit	148
8.13.	Halvering Beslagvrije voet bij niet verstreken informatie	148
8.14.	Pondspondsgewijs verdelen	149
8.15.	Concurrente en preferente schuldeisers	149
8.16.	TIP, TVP, TSP	150

INTERVIEW - **INGRID LEENTVAAR**

155

HOOFDSTUK 9 **DE ROL VAN DE SCHULDENAAR IN HET SCHULDHULPVERLENINGSTRAJECT**

163

9.1.	Gedragskwestie	163
9.2.	Stress en schulden: de schaarste theorie	164
9.3.	De mythe van zelfredzaamheid	166
9.4.	Commitment via tandemregie: de cliënt weer stevig in het zadel	168
9.5.	TWEEZIJDIGHEID IN HET GESPREK EN DE RELATIE MET DE CLIËNT	169
9.6.	Gespreksproces bewaken	170
9.7.	LSD techniek: de theorie achter Luisteren, Samenvatten en Doorvragen	172
9.7.	LSD-techniek: de praktijk achter Luisteren, Samenvatten en Doorvragen	174

9.8.	MOTIVERENDE GESPREKSVOERING	177
9.9.	scenario's schetsen ofwel Goudklompjes zoeken	180
9.10.	Zelfredzaamheid	181
9.11.	Communicatie met de cliënt: nuttige gesprekstechnieken	183
9.12.	Ambivaleren	184
9.13.	Positieve waardering en specifiek complimenteren	186
9.14.	Tegenslagen in het schuldhulptraject	186
9.15.	Nazorg	187
9.16.	Communicatie met schuldeisers: conflictbemiddeling	187
9.17.	Het 120 dagen model: onderhandelen over het percentagevoorstel	188
9.18.	Hulp voor de schuldhulpverlener	190
9.19.	Communicatie met uitkeringsinstanties en flankerende hulpinstanties	191

HOOFDSTUK 10 DE ROL VAN SCHULDEISERS IN HET

SCHULDHULPVERLENINGSTRAJECT: DE SCHULDENINDUSTRIE **193**

10.1.	Het uitgangspunt	193
10.2.	Overzicht en controle issues	194
10.3.	Zo begint het	195
10.4.	Incassobureaus	196
10.5.	Handel in schulden: betalingsachterstanden doorverkopen	197
10.6.	Oneigenlijke factoring	198
10.7.	Maatregelen	199
10.8.	Wettelijk Invorderingstraject: Gerechtsdeurwaarders	200
10.9.	Het gerechtsdeurwaarderstraject	201
10.10.	Gerechtsdeurwaarderskosten	202
10.11.	Het Digitaal Beslagregister Gerechtsdeurwaarders (DBR)	203
10.12.	Beslagleggen	204
10.13.	Boedelbeslag en executoriale verkoop	204
10.14.	(Executoriaal) Derdenbeslag	205
10.15.	Halvering beslagvrije voet (art. 475g, lid 2 Rv)	209
10.16.	Beslag op toeslagen (art. 45 Awir)	209
10.17.	De akte van cessie	210
10.18.	Overheidsbevoegdheden	211
10.19.	De Rijksbelastingdienst	212
10.20.	De wanbetalersregeling van het CAK	214
10.21.	Het CJIB en het gijzelingsinstrument	216
10.22.	Uitkeringsinstanties en overige gemeentelijke bestuursorganen	218
10.23.	Wet aanscherping handhaving en sanctiebeleid SZW-wetgeving (Fraudewet)	218
10.24.	Conflicterende wetten: Fraudewet, Wgs en Wsnp	220

10.25. Niet saneerbare vorderingen	220
10.26. Verhaalrecht	221
10.27. Contradicties in de beslagwetgeving	223
10.28. Bemiddelen in 120 dagen	224

HOOFDSTUK 11 **HET BUITENGERECHTELIJK OPLOSSEN VAN SCHULDEN:**

DE MSNP	227
11.1. 100% of niet, that's the case	227
11.2. 100%: Herfinanciering en betalingsregeling	228
11.3. %: Schuldregeling: het proces	228
11.4. Het 120-dagen model: de procedure	229
11.5. Weigerende schuldeisers	230
11.6. Ethische kwesties als Msnp en Wsnp niet mogelijk blijkt	230
11.7. Schuldeisers gaan akkoord	231
11.8. De Gemeentelijke kredietbank in het proces	231
11.9. %: Schuldbemiddeling en saneringskrediet	231
11.10. Gemeentelijke kredietbank en gemeente	233
11.11. Overheidsincasso in een schuldregeling	233
11.12. Schuldregeling en eigen woning	234
11.13. Schuldregeling en de auto	236
11.14. Schuldregeling en scheiding	236
11.15. Schuldregeling en overlijden	238

HOOFDSTUK 12 **WETTELIJK OPLOSSEN VAN SCHULDEN: DE WSNP** **241**

12.1. De Wsnp als stok achter de deur	241
12.2. Feiten en cijfers Wsnp	241
12.3. De Wsnp procedure	242
12.4. Wsnp ongunstiger voor de schuldeiser	243
12.5. Verkort traject Wsnp	244
12.6. Vangnet	244
12.7. Het dwangakkoord	244
12.8. Voorlopige voorziening: moratorium	246
12.9. Voorlopige voorziening: bij voorraad	247
12.10. Jurisprudentie Wsnp	248
12.11. WSNP: oplossing of niet?	251
12.12. Geen aansluiting	252
12.13. Beschermingsbewind	253

HOOFDSTUK 13 **BELEMMERINGEN IN DE SCHULDHULPVERLENING WEGNEMEN:**

KAN DAT? 257

13.1. Tegenstrijdigheden	257
13.2. Machtsongelijkheid	258
13.3. Niet te benijden	260
13.4. Manoeuvrerruimte	261
13.5. Handreiking naar gemeentelijke schulddienstverlening	261
13.6. Handreiking naar de overheid	263
13.7. Vooruitzichten	265
13.8. Afsluitend	266

HOOFDSTUK 14 **ACTUALITEITEN** 269

14.1. Wetswijzigingen	269
14.2. Wijziging van de wet gemeentelijke schuldhelpverlening	269
14.3. Wet adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind	270
14.4. Wet vereenvoudiging beslagvrije voet	271
14.5. Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag	272
14.6. Wetsvoorstel aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams)	272

BRONNEN 275